

PETAR MANOLOV

Körvédelem

*Meneküljünk ebből a városból, ahol pedig győzelmet arattunk
egyetlen katona izma,
csöppnyi lőporfüst, egyetlen tördöfés nélkül
(hacsak a golyóstoll hegye nem számít holmi fegyvernek),
gyilkosság és egy csepp kiontott vér nélkül,
s hogy egyetlen embert is megfosztanánk kenyértől, víztől,
s elzavarnánk ellenségeink közül egyetlenegy
egyenruhás... hogy is nevezték őket?*

*A körvédelem idején, a mélyen misztikus időkben
Bátorságot javasoltunk ellenfeleinkkel szemben.
Hangoztattuk, hogy a fölényünk, mint minden fölény,
látszat csupán,
hogy a város elhiggye és kitaratson.*

*Meneküljünk e városból, mert körvédelmünk
és manővereink
belekerülnek hamarosan minden iskola tantervébe...
Fussunk ki hát, hogy igazolhatók legyünk,
ha nem lennénk ott díszparádéján a győzelemnek,
mert rémlik, azt hallottuk, hogy a legszörnyűbb kavernák
fanfárok hallatán burjánzanak!*

*Meneküljünk e városból, keressünk más, szilárdabb falakat,
hogy bírják mindennapjaink az ostromot.
És mától, azt hiszem, nem árt beleszerelmesedni a halálba,
hogy kissé megbízhatóbban álljunk az élet oldalán.*

*Milyenek is ez új városok, ismét ember – ember fölött?
Beszéli, fürgébben forgatják most a szemük,
tengeralattjáróik elektronikus periszkópjának lencséin át,
reménylik, megpillanthatják fenn az égbolt zenitjét.
Volt ott mindenki mindenkié, mindenkié, mindenkié...
De hányan lehetnek magukéi?
Meneküljünk e városból, bár nem akartuk gúzsba verni,
s ha maradt áldozat utánunk,
saját fegyvereik gellert kapott golyóitól hullottak el.*

*Fussunk azért is, mert e város nevelt izgága fiataalt már,
aki mosdatlan szájjal ágál iskolai törvények ellen
s mint igaz uralkodó, utcáin testőr nélkül lófrál.
Úgy mellékesen jut eszébe újra visszahozni divatba
a legmagasabb madár tollát a kézírásban,
elégedetlensége magával s a világgal abban is zavarja,
hogy legyen bőségesen keze ügyében tinta.*

*Egy napon még megéri, hogy nedvesen friss szövegeit
nekem olvassa fel, aki vénen már és kijózanodva,
erőtlenül sápadozom dühömben, mint az erjedő must,
sőt, hogy akár a harmadik fogsorom feketén kinőjön...*

*Hátrahagyjuk-e hát ezt a meghódított, mozdíthatatlan
várost, összes javaival – s holnapi nyomorúságával?
A nyomorúságát – igen; gazdagsága minket nem illet.
Megszoktuk, hogy kevés kenyérrel és híg borokkal is beérjük
s hogy szeszélyeink s utálatunk szerint ingereljen a munka.*

*Jó, hát maradjunk itt, ahol a gaz, a gyomok gyorsan nőnek,
de vájjuk gyilkos körmeink gyökereikbe, nehogy végül
behálózzák a lelkeinket,
s fogadhassuk a jövő ifjait, ahogy minket is fogadtak,
epés irigységgel, amely keserű bár, de mégse mérgező,
mert különben, múltó nyarak s telek után,
hogy fogja megbillenteni valaki majd pohara szélét
s a föld felé lötyinteni pár cseppjét drága idejének
váratlanul így szólva egy sóhajjal: Ők is bolgárok voltak!*

Víz alatti párbeszéd

A tenger

*Gyere keblemre, itt örökre megpihenhetsz
és nem halsz újra s újra meg,
készítettem helyet számodra lenn a mélyben
hol magam is kiélem a szeszélyeimet.
S mert kapcsolatam tartós a tengerpartlakókkal,
megtanultam a hangok naiv elrendezését
amelyekkel megértik egymást felszínesen.
Nem sok mindent lehet ezekkel kifejezni...*

A költő

De közeledni egymáshoz lehet...

A tenger

*Gyere és nem hiányzik többé majd semmi más.
Én küldtem hangokat feléd a kanyonokban,
nők sikoltásait, örültek rikkánását,
fuvolasírást és halk férfisuttogást...*

*Jöjj, és megszabadulsz minden keserűségtől,
Többé fölösleges kudarcokat ne láss!*

A költő

*Nem tudtam még e földi dolgaim befejezni,
még nem jutottam el saját hegycsúcsaimra,
nem zuhantam bele a szakadékaimba
és még nem fújtam el legderűsebb dalom,
nem zokogtam mélyén az elkeseredésnek,
nem nézett még szemembe ádáz ellenfelem,
nem lázítottam még fel minden barátomat
s annak, ki szült, öröme még nem adtam okot,*

viszont sok a kudarcom, amik diadalok!

A tenger

*Diadalok, igen, de fenn – csak lelkiek!
Nem csatákkal, sebekkel s méltatlan eszközökkel,
nem annak örömeivel, hogy fájt valakinek...
Diadalok, igen, – de lélekmélyiek!
Gyere hozzám, különben majd nyáron elragadlak,
te is elvetted egyszer egy szarvas életét.
Lehetek irgalmas akár tizediziglen,
s lecsendesítem olykor örvényét hajjaimnak,
bár ontottam feléd már halálos ölelésem,
de te riadtan kúsznál óvó partok felé!*

*Gyere, mert elfajulhat a türelmetlenségem;
A tenger vár, a mély, a végtelen szabadság!*

Matrjoskák

*Hasonszőrűek mind a vezetők!
Akár a matrjoskák,
ugyanaz a vizenyős tekintet,
ugyanaz a sunyiság az arcokon,
s pillanatok alatt vált arroganciára.*

*Talán mert ugyanazt a híg dumát tanulták!
Úgy vigyorogtak, mint fapofák!
Talán mert ugyanúgy kapaszkodtak odáig mind,
ahol ma ülnek.
Sőt, bűneik, álmatagságuk, bujaságuk is ugyanaz.*

Mint egyetlen matrica nyomatai!

*Hirtelen megélenkülnek,
ha feldobja a talpát, aki útjukban állt,
vagy ha rájuk mutat a krupié
az ócska, de örökké új rulett-asztal mellett...*

*Nyereségvágy ingerli orrukat, elméjük felajzza,
kúszik-mászik zsigereikben,
zsíros arcbőrük alatt, és ragyognak,
ha kevéssel ezután megnyitva szájuk
elmotyoghatnak pár isteni sugallatú szót –*

*Ó, sem az ég, sem a föld, sem a víz, sem a tűz,
sem a fű, sem a harmat, sem a halak és madarak
nem hallottak még ennyit hadoválni és ennyire semmit
nem tenni az emberért!*

Hogy sikerült idáig jutni, vezetők?

Király Zoltán fordításai

Petar Manolov (1939) a Fekete-tengeri kikötőváros, Burgasz közelében fekvő Szadovo faluban született. Szófiában a Szt. Kliment Ohridszki Tudományegyetemen, pedagógia szakon szerzett oklevelet. Újságoknál dolgozott, szerkesztője volt a *Fesztivál* című lapnak, majd a Szófia Pressz Kiadóvállalat által angol nyelven megjelentetett *Szofia News* című folyóiratnak, melynek egyik kezdeményezője is 1968-ban. Merész kritikai hangvétele és nyíltszavúsága miatt sok hivatalos támadás érte. Válaszul kivonult az irodalmi életből, és meteorológusként dolgozott egy tengerparti félszigeten, az Emine-csúcson lévő Meteorológiai Állomáson. Mint belső emigráns és aktív polgárpárti harcos, 1988-ban megalapította a *Független Emberjogvédelmi Egyesületet*, amelynek a titkára lett. Illegális szervezkedés vádjával 1989. augusztus 11-ikén, tizenhárom társával együtt, a politikai rend-

őrség letartóztatta. Kéziratait és teljes személyes irattárát elkobozták, közeli ismerőseivel szemben pszichológiai nyomást kezdeményeztek, családja ellen megfélemlítési kampányt indítottak. Külföldi nyomásra szabadon engedték. Ekkor tiltakozásként nyilvános éhségsztrájkba kezdett, amely széleskörű hazai és nemzetközi visszhangot keltett, ezért 1989 őszén kiutasították Bulgáriából. Párizsban telepedett le, ahonnan csak 1991 szeptemberében térhetett haza.

Sok vitát kavart verseskötetei: *Amig homokká válok* (1980); *Mulatság* (1983).

Emigrációban, Párizsban adta ki *Ő* (1990) és *Folt hátán folt* (1991) címmel elbeszélő költeményeit. Hazatérése után jelent meg Szófiában *Körvédelem* című verseskötete 1991-ben, amelyből itt megjelenő verseit válogattuk.